

Република Србија
ВРХОВНИ СУД СРБИЈЕ
Рев 434/06
30.08.2006. година
Београд

Врховни суд Србије у Београду, у већу састављеном од судија: Стојана Јокића, председника већа, Николе Станојевића, Михаила Рулића, Звездане Лутовац и Слободана Дражића, чланова већа, у спору по тужби тужиоца АА, кога заступа пуномоћник АБ, адвокат, против тужене Републике Србије, коју заступа Републичко јавно правобранилаштво, Одељење у Зрењанину, ради накнаде штете у висини од 5.483.650,00 динара, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Окружног суда у Зрењанину бр. Гж. 1290/05 од 4.11.2005. године, у седници већа одржаној дана 30.8.2006. године, доноси следеће

Р Е Ш Е Њ Е

УСВАЈА СЕ, ревизија тужене Републике Србије, УКИДАЈУ пресуда Окружног суда у Зрењанину бр. Гж. 1290/05 од 4.11.2005. године и пресуда Општинског суда у Кикинди П. бр. 1632/02 од 9.3.2005. године и предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

О б р а з л о ж е њ е

Пресудом Општинског суда у Кикинди П. бр. 1632/2002 од 9.3.2005. године усвојен је преиначени тужбени захтев и обавезана тужена да тужиоцу исплати на име изгубљене добити и штете новчани износ од 5.483.650,00 динара, са законском каматом почев од 6.9.2004. године и трошкове спора у износу од 98.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 9.3.2005. године па до исплате. Ставом четири изреке првостепене пресуде констатовано је да је тужилац повукао тужбу против туженог "ББ" те да се поступак у односу на овог туженог обуставља и да свака од ових странака сноси своје трошкове спора.

Окружни суд у Зрењанину пресудом бр. Гж. 1290/05 од 4.11.2005. године, одбија као неосновану жалбу тужене и потврђује поменути првостепену пресуду.

Против другостепене пресуде тужена изјављује благовремену и дозвољену ревизију. Ревизију изјављује због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужилац не подноси одговор на ревизију тужене а Републички јавни тужилац се о изјављеној ревизији није изјаснио.

Испитујући другостепену пресуду на начин прописан чланом 386. савезног Закона о парничном поступку, чије процесне одредбе се примењују и у поступку по ревизији тужене у смислу члана 491. став 4. сада важећег републичког Закона о парничном поступку, ревизијски суд налази да је ревизија тужене основана.

У спору по тужби за накнаду материјалне штете у виду измакле користи утврђено је:

Тужилац је власник пољопривредне машине "___" марке "___" која служи за земљане радове, ископ земљишта са могућношћу постављања каблова, дренажу и друге радове на ископу земљишта. Машину је из Хрватске довео у Србију 1991. године и њоме је намеравао да изводи раове на пољопривредном земљишту "ББ", које је и обављао са машином до марта 1992. године. Од тада па до 1995. године са машином не ради јер посла за њу није било. Дана 14.9.1995. године закључен је уговор под бројем 1/95 о подизвођачким радовима на ископу и затрпавању рова за цеви оптичког кабла између "ВВ" власника ГГ, као извођача – подизвођача радова и тужиоца као подизвођача радова. Поменути уговором извођач – подизвођач радова на машинском ископу, затрпавању канала за полагање цеви оптичког кабла на траси ___, главна траса – ___, поверава ове за себе уговорене радове тужиоцу са предрачунском вредношћу од 88.000,00 динара. Радници МУП-а Србије су новембра 1995. године приликом транспортне радне машине на поменуто радилиште, у аа одузели тужиоцу ову машину. Машина му је враћена у извршном поступку проведеним пред првостепеним судом 6.11.1998. године. Уговорени посао са извођачем – подизвођачем по уговору бр. 1/95 тужилац није извршио јер му је бесправно одузета машина којом је требао да обави уговорени посао. Изгубљена корист за време од 5.11.1995. па до 5.11.1998. године износи по утврђењу првостепеног суда 5.483.650,00 динара.

На основу тако утврђеног чињеничног стања одлучено је о тужбеном захтеву његовим усвајањем.

Супротно израженом правном ставу нижестепених судова, ревизијски суд сматра да је о тужбеном захтеву одлучено погрешном применом материјалног права тј. члана 189. Закона о облигационим односима. Предмет ове тужбе је захтев за накнаду материјалне штете у виду измакле користи. Користи коју тужилац није могао да оствари у утврђеном периоду од три године због бесправног од стране тужене

одузимања радне машине. Изричита законска норма из члана 189. став 2. Закона о облигационим односима налаже да се висина штете утврђује према ценама важећим у време доношења судске одлуке. Нижестепени судови су висину штете утврдили према ценама на дан давања мишљења вештака – Технички биро из __ тј. на дан 6.9.2004. године. Првостепена пресуда донета је шест месеци по утврђивању висине штете. Погрешна примена законске норме резултирана је погрешно и непотпуно утврђеним чињеничним стањем јер висина штете није утврђена по ценама важећим на дан пресуђења нити у разумном толерантном року приближном дану пресуђења.

При том ревизијски суд налази за потребно да укаже и да је висина утужене и досуђене штете непотпуно утврђена и са других разлога. У недостатку доказа о томе колико је радна машина била ангажована пре бесправног одузимања и који новчани износ је тужилац у виду нето зараде њоме остваривао у Србији, вештаци су ангажованост машине утврдили на основу ангажовања такве сличне машине код "ДД". На основу тога су утврдили могућу ангажованост тужиочева машине и следом тога и изгубљену корист. Из стања у спису а и из налаза вештака произилази да је радна машина ретка и специфична са великим радним учинком и да је њена ангажованост у условима садашњег привређивања отежана. На то упућују и чињенице да од марта 1992. године тужиочева машина није била ангажована све до закључења уговора од 4.9.1995. године. Тужилац машином није радио у том поменутом периоду јер нису постојале могућности да се машина упосли. Након тога је у изгледу било ангажовање машине на неким пословима у Општини __. Дакле, ради се само о једном извесном и уговореном послу за радну машину тужиоца и једном изгледном могућем неговореном послу. При том, у недостатку потребе за ангажованошћу оваквих машина, не може се висина могућег ангажовања и на бази тога утврђене изгубљене користи утврђивати и на основу ангажованости такве сличне машине код другог предузећа. То зато што сви ти послови не би били поверени тужиоцу нити пак "ЂЂ", што подразумева да би део послова урадио само један од њих. Зато је утврђење измакле користи на начин како су утврдили вештаци непоуздано и супротно члану 189. став 3. Закона о облигационим односима.

Одредба члана 189. став 3. Закона о облигационим односима захтева да се при оцени висине измакле користи узима у обзир добитак који се могао основано очекивати према редовном току ствари или према посебним околностима, што нижестепени судови нису утврдили.

Зато је ревизијски суд применом члана 395. став 2. важећег ЗПП на процесну ситуацију странака усвојио ревизију тужене, укинуо нижестепену пресуду и предмет вратио првостепеном суду на поновно суђење.

Решење о трошковима спора садржано у ставу 3. изреке првостепене пресуде укинута је на основу процесног овлашћења из члана 166. став 3. ЗПП.

У поновљеном поступку првостепени суд ће утврдити чињенице на које је указано ревизијским решењем а које су битне за пресуђење. То подразумева обавезу првостепеног суда да у поновљеном поступку утврди колико је тужиочева радна машина била ангажована у Србији од 1991. године па до дана бесправног одузимања, те коју је нето добит тужилац остварио радном машином у Србији до дана бесправног одузимања машине. У том смислу треба утврдити и да ли је тужиочева радна машина била ангажована почев од дана враћања тј. 6.11.1998. године, а ако јесте на којим пословима, колико и који новчани износ је тужилац нето остварио радом машине у периоду од 6.11.1998. године па до дана када та чињеница буде утврђивана у првостепеном поступку. Терет доказивања ових чињеница је на тужиоцу и првостепени су ће позивним решењем позвати тужиоца да пружи доказе на ове релевантне доказе битне за одлучивање о његовом тужбеном захтеву. Посебно ће се утврдити колику би нето добит у виду измакле користи тужилац остварио на основу уговора број 1/95 од 14.9.1995. године, с тим што ће се код овог уговора утврдити и ко га је закључио. Да ли тужилац као физичко лице или као оснивач и власник "ЕЕ". Ова чињеница може бити од утицаја при утврђивању висине пореске обавезе јер су вештаци пореску обавезу утврђивали као обавезу предузећа док се у спору као тужилац појављује физичко лице као власник предметне радне машине. Исто тако ће се утврдити да ли би тужилац на конкурс Општине __ крајем 1996. године био изабран за најбољег понуђача радова на телефонској мрежи у тој општини и у том светлу и светлу осталих изведених доказа треба утврдити могућу измаклу корист претрпљену као материјалну штету у на овом могућем радном ангажовању тужиочева машине.

Првостепени суд ће по потреби утврдити и друге чињенице битне за пресуђење на које није указао ревизијски суд, па ће поново одлучити о тужбеном захтеву и трошковима спора.

Председник већа – судија

Стојан Јокић, с.р.

За тачност отправка

Управитељ писарнице

Мирјана Војводић

СМ